Nation

Samhällskunskap - Ord i SO, Ord

Ordet betyder, enligt SAOL (2015):
1 folket i en stat, jämför med stat och land
2 förening av studenter från samma hembygd inom studentkår
Mer om ordet på svenska.se

Mer om ordet

För att ytterligare förklara den förstnämnda betydelsen är staten en politisk enhet med ett sammanhållet folk som ofta förfogar över ett sammanhängande landområde. Ordet är belagt sedan 1523 och kommer av latinets na´tio som betyder födelse; släkt; folkslag. Nation förekommer i sammansättningar och avledningar som industrination, kulturnation och nationsgräns. Efter andra världskriget bildades den internationella organisationen Förenta Nationerna (SO, 2021).

En nation avser idag vanligen ett kollektiv av människor som förenas genom medborgarskap i en stat eller ett land, det vill säga en politiskt definierad befolkning och geopolitisk enhet (enligt den statsnationella uppfattningen). En nation kan också vara utropad av en nationalistisk rörelse som företräder en politiskt-kulturellt definierad folkgrupp som gör anspråk på ett landområde och har en politisk vilja att leva tillsammans i en stat med självstyre men ännu inte har kontroll över en egen stat. Nation betecknar nästan alltid en mängd individer, och skillnaden beror på vad man fokuserar på som det gemensamma: språk, religion, kultur eller härstamning. Ett exempel på en relativt okontroversiell definition är: ”en grupp människor som skiljer sig från andra genom gemensamma och specifika kulturdrag där språket är den viktigaste särskiljande faktorn.” Wikipedia

Exempel på en nation utan statsgränser – Sápmi

Sápmi omfattar de nordligaste och mellersta delarna av Norge och Sverige, samt den nordligaste delen av Finland och Kolahalvön i Ryssland. Det exakta antalet samer är svårt att veta, men vanligtvis sägs att det finns 20 000-50 000 samer i Sverige och omkring 80 000-110 000 i världen.

Under 1800-talet växte nationalstaterna fram i Europa. Nationernas språk uppvärderades och standardiserades. Samiskan fick en lägre status. Nya gränser drog mellan Norge, Sverige, Finland och Ryssland som fick konsekvenser för samernas renskötsel och kultur. Tidigare samiska område började tillhöra olika länder, vilket gjorde det svårare att röra sig fritt inom betesmarker. Konflikter skapades. I 1900-talets mitt exploaterades fjäll- och skogsområden i skogsindustri, vattenkraft och gruvnäring. Renskötseln fick stå tillbaka till förmån för ökade vinster för svenska staten.

”Lapp ska vara lapp”-politiken med nomadskolor och rasbiologi segregerades samerna ytterligare från den svenska befolkningen. Flera samiska organisationer bildades under 1900-talets första hälft för att stärka samisk kultur och samiska näringar. 1977 erkändes samerna som urfolk av Sveriges riksdag. Ett urfolk har levt på samma plats genom historien, innan nuvarande stat bildades, och har en vilja att bevara sin identitet och kultur. Sametinget inrättades 1993 där samer ges principiell rätt att bestämma över sina egna frågor, dock fortfarande med begränsat handlingsutrymme. Källa: Samer i Sverige – Forum för levande historia

Metod och generella aktiviteter

I samband med presentationen skriver eleven av lärarens anteckningar på tavlan eller gör egna noteringar samlade i en liten skrivbok. Skrivandet blir ett sätt att lära och boken en dokumentation av årets alla ord.
Förslag på generella aktiviteter om ord finns här